

Imagination
Ideas Inspiration
Innovation
Negotiation
Networking
Novelties
Necessities
Coordination
Concepts
Competences

Nr. 73 Viti i shtatë i botimit Qershor 2019

Në këtë numër do të gjeni:

- Aksione Komunitare për Zonat e Mbrojtura
- Horizont EU dhe MEN organizojnë me sukses Panairin Agro-Kulturor
- Promovimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore të ekosistemit në rezervatin natyror Kune-Vain-Tale
- Konkursi i shkollave për Parkun Kombëtar Divjakë - Karavasta
- Ngrihet rrjeti i advokacisë dhe lobimit për Gjirin e Porto Palermos
- Raporti i Vlerësimit Global mbi Biodiversitetin dhe Shërbimet e Ekosistemit
- A është ruajtja e biodiversitetit çështje politike?
- Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?
- ...me këtë rast Ju kujtojmë se...
- 11 Maji - Dita Botërore e Shpendëve Migratorë
- 17 Maji - Dita e Specieve të Rrezikuara (e premtia e 3-të e Majit)
- 21 Maji - Dita Evropiane e Rrjetit Natura2000 / Dita Botërore e Peshqve Migratorë
- 22 Maji - Dita Ndërkombëtare e Diversitetit Biologjik
- 23 Maji - Dita Botërore e Breshkave
- 24 Maji - Dita Evropiane e Parqeve
- 31 Maji - Dita Botërore Kundër Duhanit
- Njoftime

Rezervati Natyror Kune - Vain - Tale © Foto INCA

Institute for Nature Conservation in Albania
Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri

Aksione Komunitare në Zonat e Mbrojtura

Në kuadër të projektit ACAP, edhe në shkollat e Beratit synohet vënia në dukje e rëndësisë së zonës së mbrojtur "Parku Kombëtar, Mali i Tomorrit". Edukimi mjedisor në shkollat pranë kësaj zone mjaft të rëndësishme përsa i përket diversitetit biologjik, kërkon një angazhim maksimal në bashkëpunim me mësueset e shkollave, për të rritur njohuritë e nxënësve lidhur me rëndësinë e natyrës në përgjithësi dhe me zonat e mbrojtura të qytetit ku ata rriten e mësojnë. Gjatë ditës së sotme, kësaj nisme ju bashkuan nxënësit e shkollës "Zihni Toska", Berat për të zhvilluar një orë edukative mjedisore me fokus biodiversitetin.

Dëshiron të njohësh natyrën?

Nxënësit e ciklit të ulët shpeshherë janë krijuesit dhe imituesit më të mirë të natyrës. Ata duan të mësojnë, pasi për ta çdo gjë lidhur me botën e jashtme duket interesante. Prandaj në fokus të projektit ACAP, për të mësuar më shumë për natyrën dhe elementët e saj, ne kemi dhe grupmoshat e vogla, për të nisur edukimin mjedisor me hapat e tyre të parë në dije, në mënyrë që këto hapa të jenë sa më të gjelbra.

Në kuadër të projektit ACAP, shkolla "Nikolla Xhuveli"- Nartë, filloi implementimin e projektit "Një laborator i vogël për një natyrë të madhe". Një nga objektivat kryesore të këtij projekti është sigurimi i gjithë materialeve të nevojshme nga zonat e mbrojtura dhe studimi i tyre i mëtejshëm në laboratorin e shkollës, që do të realizohet në fund të projektit.

Në kuadër të projektit ACAP, vazhdojnë orët e hapura edukative mjedisore në qytetin e Përmetit, përkatësisht me shkollën "Meleq Gosnishti", me qëllim rritjen e edukimit me fokus natyrën dhe elementët e

saj. Po ashtu nxënësit e ciklit të ulët, duke mësuar dhe realizuar intervistimin e banorëve të fshatit lidhur me mbetjet e përditshme, arritën në përfundimin se pavarësisht pranisë së koshave të paktë të mbetjeve, ata i gjetën ata bosh dhe përroin aty afër plot me të tilla.

Vijon në faqe 3

Vijon nga faqe 2 Gjithashtu edhe në shkollën Nonda Bulka të Përmetit, në vazhdim të implementimit të projektit "Mbrotmë natyrën , ndihmojmë njerëzit" i mbështetur nga INCA, në kuadër të projektit ACAP, u zhvillua një sencë informative dhe ndërgjegjësuere në klasën mjedisore si pjesë e projektit, me prezencën jo vetëm të nxënësve dhe mësuesve, por edhe me përfaqësues nga komuniteti i prindërve si dhe AdZM-së Gjirokastër për Informimin me gjendjen aktuale të zonave të mbrojtura të Përmetit dhe njohuri mbi to dhe diskutime të mëtejshme mbi çdo pyetje që ata mund të kishin për gjetjen e një zgjidhjeje më të mirë për brezin e ri.

Me rastin e Ditës Botërore të Breshkave, u krye një aktivitet ndërgjegjësuere në bregun e vendit të ashtuquajtur "Plazhi i vjetër" në Vlorë, ku me pjesëmarrjen e nxënësve nga shkolla 9-vjeçare "Nikolla Xhuveli"-Nartë dhe shkolla "Lef Sallata"-Vlorë, arritëm të hiqim sadopak mbetje në dëm të këtyre specieve. Kjo sasi mund të mos jetë asgjë në krahasim me atë çka gjendet në brendësi të detit, por të paktën mund të kemi shpëtuar jetën e një breshke deti.

Ky aktivitet u krye nga INCA në kuadër të projektit ACAP dhe në bashkëpunim të ngushtë me AdRZM Vlorë si dhe Celim.

Shkolla 9-vjeçare Lef Sallata, në zbatim të projektit "Natyralistët e vegjël" të mbështetur nga INCA në kuadër të projektit ACAP dhe në bashkëpunim me AdRZM Vlorë , realizuan një vizitë në Parkun Kombëtar Llogara për tu njohur më nga afër me bimët dhe kafshët të cilat e bëjnë këtë zonë kaq të rëndësishme dhe mjaft të pasur me organizma bimore\shpezorë dhe shërbime që i ofrojnë komunitetit.

Në kuadër të Ditës Ndërkombëtare të Biodiversitetit në shkollën Nonda Bulka - Përmet, në oborrin e shkollës u organizua një takim sensibilizues sëbashku me prindër dhe mësues. Të pranishëm ishin dhe përfaqësues të AdRZM Gjirokastër. Aktiviteti u krye në kuadër të minigrantit "Të mbrotmë mjedisin nga ndotjet", mbështetur nga INCA dhe projekti ACAP.

Vijon në faqe 4

Vijon nga faqe 3 Vazhdon zbatimi i projektit "Një laborator i vogël për një natyrë të madhe" i shkollës "Nikolla Xhuveli" të Nartës, i mbështetur nga INCA në kuadër të projektit ACAP, për sigurimin e të gjithë materialeve të marrë nga mjedisi dhe studimi i tyre në laboratorin e krijuar në ambientet e shkollës.

Horizont EU dhe MEN organizojnë me sukses Panairin Agro-Kulturor në Parkun Kombëtar Divjakë-Karavasta

Divjakë - 11 Maj 2019 - Në kuadër të projektit "Fuqizimi i OMSHCV-ve për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri" - "Advokim për zhvillimin e ekoturizmit të qëndrueshëm duke respektuar mjedisin" mbështetur nga INCA dhe financuar nga BE, dy organizatat zbatuese Horizont EU dhe MEN në bashkëpunim me AdRZM Fier, ishin pjesëmarrëse në organizimin e panairit agro-kulturor në Parkun Kombëtar Divjakë-Karavasta në kuadër të Ditës së Pelikanit Kaçurrel, simbolit dhe atraksionit të këtij parku.

Pjesëmarrës të shumtë nga bizneset e zonës së Divjakës si dhe shkolla të mesme e 9-vjeçare, ekspozuan punët dhe produktet e tyre për të gjithë pjesëmarrësit në këtë panair.

Drejtori i AdRZM Fier z. Ardian Koçi krahas falenderimeve për pjesëmarrësit, përmendi edhe disa shifra impresionuese të foleve të pelikanit,

numër i cili ka arritur në 68 fole. Një shifër kjo e cila është e krahasueshme me atë të para 20 viteve, duke rikthyer në këtë menyrë pelikanin kaçurrel në lagunen e Karavastasë.

Pjesëmarrësit shijuan dhe panë nga afër produktet e

ekspozuara në tendat e panairit.

Organizimi i këtij panairi agro kulturor në PKDK, ka si qëllim forcimin e partneritetit mes gjithë aktorëve lokalë, AdRZM, Bashkia Divjakë, OJF-të lokale si dhe biznesi turistik apo biznesi me aktivitet brenda zonës së mbrojtur, për promovimin dhe përdorimin e qëndrueshëm të resurseve natyrore lokale. Nëpërmjet këtij projekti synohet të advokohet zhvillimi i një ekoturizmi të qëndrueshem lokal me bazë natyrën përmes organizimit të panireve agro-kulturore në park.

Panairët janë të rëndësishëm pasi shërbejnë si nxitje dhe promovim jo vetëm për operatorët lokale si dhe komunitetin por edhe për pushtetin vendor. Si pjesë të këtij panairi jemi munduar të përfshijmë edhe trashëgiminë kulturore të zakoneve dhe traditave të zonës me bazë natyrën.

Këto aktivitete jemi

përpjekur ti kombinojmë edhe me aktivitete të nxënësve të shkollave si dhe guidat natyrore të të rinjve të zonës pas përfundimit të këtij aktiviteti.

Duam të japim një vlerësim të veçantë çdo subjekti pjesëmarrës që është përfshirë në këtë panair duke respektuar vlerën dhe traditën e zonës së Divjakës dhe rrethinave të saj, si një pasuri për të gjithë vizitorët e Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta.

Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Promovimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore të ekosistemit në rezervatin natyror Kune-Vain-Tale

Lezhë - 10 Maj 2019 - Mbrojtja e natyrës dhe e biodiversitetit veçanërisht për zonat e mbrojtura vazhdon të mbetet një ndër sfidat madhore për zhvillimin e qëndrueshëm të Bashkisë së Lezhës. Rezervati natyror i menaxhuar Kune-Vain-Tale, përbën një vlerë të spikatur të trashëgimisë natyrore jo vetëm për Bashkinë e Lezhës por të gjithë Shqipërinë, e para që ka përfituar status mbrojtës (1939). Për shumëllojshmërinë e shpendëve zona është quajtur oaz i ornitologjisë së Mesdheut, dhe perlë e privilegj i natyrës shqiptare.

Mosnjohja sa duhet e legjislacionit mjedisor, e në veçanti të atij për biodiversitetin e zonat e mbrojtura, dhe menaxhimi jo i adresuar si duhet në njohjen dhe respektimin e planit të menaxhimit, dhe mungesa e rishikimit të vetë planit, përbën shqetësimin kryesor që kërkon të fokusojë e të trajtojë ky projekt.

Megjithë resurset potenciale të kësaj zone dhe përmirsimet e vërejtura në drejtim të rritjes së efektivave të shpendëve etj, ajo vazhdon të përballë me mbishfrytëzimin e bregdetit, të pasurive ihtike, me humbjen e karakteristikave të rëndësishme gjeomorfologjike (dunat e rërës) dhe ekosistemeve bregdetare nga erozioni, rritjen e nivelit të ndotjes së ujrave në të gjithë sistemin ligatinor etj. Sjellja e organeve të njesive të vetëqeverisjes vendore, në drejtim të mbrojtjes së burimeve natyrore e të biodiversitetit vazhdon të mbetet pasive. Po ashtu vërehet mungesa e theksuar e njohjes së kërkesave të planit të menaxhimit të kësaj zone nga të gjithë

aktoret e interesuar, si dhe ndërgjegjësimi dhe angazhimi ende i pakët për këtë qëllim.

Që nga hyrja në fuqi e planit të menaxhimit (2009) e deri sot, kanë ndodhur ndryshime të theksuara deri të paparashikuara gjeomorlogjike, biofizike të zonës Kune Vain si dhe në drejtim të përdorimit social ekonomik të saj. Për pasojë, vërehet një presion i shtuar që zbeh menaxhimin e kësaj zonë, dhe nga viti në vit, plani i menaxhimit, ka humbur përputhshmërinë me gjendjen aktuale e kërkesat për administrimin adekuat të saj. Nga ana tjetër vërehet një mungesë bashkëveprimi midis komuniteti lokal, aktorëve të interesuar, institucioneve menaxhuese, agjensive ligjzbatuese për ndalimin e ndikimeve degraduese e zbutjen e presionit ndaj kësaj trashëgimie të pazëvendësueshme natyrore e përshtatjen ndaj efekteve të ndryshimeve klimatike. Të gjithë këto sa më sipër, kërkojnë angazhim të të gjithë aktorëve të sipërpërmendur në njohjen e zbatimin e kërkesave të parashtruara në planin e menaxhimit e legjislacionin për zonat e mbrojtura natyrore.

Formimi i Komitetit të Menaxhimit për zonën e mbrojtur Kune Vain (në zbatim të VKM-së nr.593 datë 09.10.2018) i cili është në proces, si mbikëqyres për zbatimin e planit të menaxhimit, e rrit në mënyrë të theksuar nevojën e pasqyrimin të kërkesave aktuale që ka zona për një një mirëmenaxhim të saj në favor të përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore të ekosistemit.

Nisur sa më sipër, në kuadrin e këtij projekti, Klubi Ekologjik, do të trajtojë këto probleme kryesore:

- Rritjen e nivelit të njohjes me kërkesat e planit të menaxhimit të zonës Kune-Vain-Tale, legjislacionit për zonat e mbrojtura, të vlerave natyrore e menaxhimin e integruar të burimeve natyrore të zonës si dhe të ndërgjegjësimin për mbrojtjen e saj, të organeve të vetëqeverisjes vendore, komunitetit lokal, nxënësve të shkollave, subjekteve turistike, turistëve frekuentues etj.
- Advokimi i të gjitha çështjeve që kanë të bëjnë me zbatimin e kërkesave për promovimi e përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore të

Vijon nga faqe 5

ekosistemit të rezervatit natyror Kune-Vain-Tale tek Komiteti i Menaxhimit të kësaj zone, Bashkisë së Lezhës e Njësisë Administrative të saj.

• Vlerësimi i nevojave për rishikimin e Planit të Menaxhimit të zonës Kune-Vain-Tale dhe advokimi tek organet përgjegjëse për këtë qëllim. (AKZM, Komiteti i

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Menaxhimit të Zonës etj).

• Njohjen e Identifikimin dhe zbatimin e masave për uljen e nivelit të ndotjes të sistemit ligatinor Kune-Vain-Tale dhe advokimi i këtyre çështjeve tek Bashkia Lezhë dhe Njësitë Administrative të saj për zgjidhjen e këtyre problemeve.

Ky aktivitet u krye nga Qendra e Kërkimit Mjedisor Lezhë në kuadër të projektit "Fuqizimi i OMSHCV-ve për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri / Promovimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore të ekosistemit të rezervatit natyror Kune-Vain-Tale, mbështetur nga INCA dhe financuar nga BE.

Konkursi i shkollave për Parkun Kombëtar Divjakë - Karavasta

PK Divjakë-Karavasta - 15 Maj 2019 - Në kuadër të projektit "Advokim për zhvillimin e ekoturizmit të qëndrueshëm duke respektuar mjedisin" i cili financohet nga Bashkimi Evropian, mbështetet nga INCA, dhe zbatohet nga organizatat Horizont EU dhe Mirëqeverisja e Ekosistemeve Natyrore (MEN), u organizua edhe konkursi përmbyllës ndërmjet 6 shkollave

të Bashkisë Divjakë mbi njohuritë e nxënësve

mbi Parkun Kombëtar Divjakë-Karavasta.

Në ambjentet e Qendrës së Vizitorëve në PKDK shkollat pjesmarrëse në këtë konkurs me një ekip prej 7 nxënësish të përzgjedhur nga mësuesit e shkollave përkatëse, shpalosen njohuritë e tyre përballë pyetjeve të jurisë e përbërë nga tre anëtarë.

Ky konkurs pjesë e një sërë aktiviteteve të tjera të

projektit "Fuqizimi i OMSHC-ve për të promovuar mbrojtjen e natyrës në Shqipëri / Advokim për zhvillimin e ekoturizmit të qëndrueshëm duke respektuar mjedisin", financuar nga BE, mbështetur nga INCA dhe zbatuar nga Horizont EU dhe MEN, ka për qëllim nxitjen dhe rritjen e njohurive të nxënësve rreth Planit të Menaxhimit të PKDK. Të gjithë nxënësit ishin përgatitur për këtë aktivitet sa fitoret e shkollave ishin me shume pak pikë diferencë. Mes emocioneve të shumta si nga nxënësit por edhe nga mesurit u mbyllën përballjet e para ku në finale shkoi shkolla Fierseman dhe ajo e Grabianit. Ndërsa për shkollat 9-vjeçare fitues rezultuan nxënësit e shkollës Mizë.

Në një finale ku përgatitja e nxënësve ishte pothuajse në të njëjtat

nivele duke vënë në vështirësi edhe jurinë e cila u detyrua të vazhdojë konkurrimin me pyetje shtesë ku nxënësit e shkollës Fierseman arritën të fitojnë këtë konkurs.

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Ngrihet rrjeti i advokacisë dhe lobimit për Gjirin e Porto Palermos

Shoqata "Për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror", Vlorë ka zhvilluar disa takime në komunitet për ngritjen e rrjetit, që do të advokojë dhe llojë në pushtetin vendor dhe qendror, që Gjiri i Porto Palermos të shpallet Park Kombëtar Detar.

Në vazhden e takimeve për ngritjen dhe forcimin e kapaciteteve të rrjetit, shoqata zhvilloi në Himarë, trajnimin "Advokaci dhe lobim për mbrojtjen e

pasurive natyrore të Gjirit të Porto Palermos". Takimi u hap nga z. Nikollaq Dumani, në cilësinë e drejtuesit të shoqatës "Për Ruajtjen dhe

Mbrojtjen e Mjedisit Natyror", Vlorë dhe në cilësinë e ekspertit të trajnimit për çështjet e advokacisë dhe lobimit, i cili u prezantoi pjesëmarrësve projektin dhe qëllimin e trajnimit.

Më pas fjalën e pati z. Nihat Dragoti, Drejtor Ekzekutiv i "Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri" (INCA). Z. Dragoti e vuri theksin tek zhvillimi i ekoturizmit, nevojën për sensibilizimin e komunitetit për mbrojtjen e burimeve natyrore për zhvillim të qendrueshëm, të cilat mund të arrihen nëpërmjet një pune të bashkërenduar. Duhet të forcohet roli i organizatave lokale dhe komunitetit për të advokuar dhe lobuar që të jenë pjesë e rëndësishme e vendimmarrjes, shtoi më tej z. Dragoti.

Më pas z. Dumani shpjegoi konceptet e advokacisë dhe lobimit, elementët bazë të advokacisë, identifikimin e çështjes, përcaktimin e qëllimit dhe objektivave të advokacisë, përcaktimin e audiencave për qëllime të

avokatësisë, përgatitjen dhe shpërndarjen e mesazhit, krijimin e rrjeteve etj.

Pas anës teorike të trajnimit, pati shumë diskutime nga të pranishmit.

Një përfaqësues i komunitetit ishte i interesuar të krijonte organizatë lokale me fokus mbrojtjen e mjedisit, ndaj organizata "Për ruajtjen dhe mbrojtjen e mjedisit natyror, Vlorë dhe përfaqësues të tjerë të rrjetit do të ndihmojnë në ngritjen dhe forcimin e kapaciteteve të organizatës së re që do të krijohet. Një nga pjesëmarrësit ngriti problematikën e mungesës së organizimit në Himarë, ndaj rrjeti do të lehtësojë në organizimin e komunitetit, për të reaguar në mbrojtjen e burimeve natyrore të Porto Palermos. Një tjetër shqetësim që u ngrit ishin 4 resortet që janë planifikuar të ndërtohen në zonë, të cilat janë në kundërshtim me zhvillimin ekoturistik dhe të qendrueshëm të zonës.

Banorët e Himarës kishin shqetësim kryesor problemën e pronave, gjë e cila u reflektua vazhdimisht në diskutimet e tyre.

Në takim morën pjesë përfaqësues të organizatave lokale, komunitetit, pushtetit vendor, operatorëve turistik, biznesit dhe medias.

Ky aktivitet u realizua në kuadër të projektit: "Ngritja dhe forcimi i kapaciteteve të rrjetit të organizatave lokale për mbrojtjen e mjedisit dhe advokacinë për shpalljen zonë e mbrojtur detare të Porto Palermos", zbatuar nga shoqata "Për Ruajtjen dhe Mbrojtjen e Mjedisit Natyror", Vlorë, mbështetur nga "Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri" (INCA) dhe financuar nga Bashkimi Evropian.

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian

Përbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e zbatuesit të projektit dhe nuk reflekton pikpamjet e Bashkimit Evropian

Raporti i Vlerësimit Global mbi Biodiversitetin dhe Shërbimet e Ekosistemit

Raporti i Vlerësimit Global mbi Biodiversitetin dhe Shërbimet e Ekosistemit, publikuar më 6 Maj 2019, nga Platforma Ndërqeveritare e Politikave të Shkencës për Biodiversitetin dhe Shërbimet e Ekosistemit, vlerëson se për shkak të ndikimit njerëzor në mjedis në gjysmën e dytë të shekullit të kaluar, biodiversiteti i Tokës ka pësuar një rënie katastrofike, të pa parë në historinë njerëzore. Rreth 82% e biomasës së gjitarëve të egër ka humbur, ndërkohë që kërcënohen me zhdukje 40% e amfibëve, pothuajse një e treta e koraleve shkëmbinjtë formues, më shumë se një e treta e gjitarëve detarë dhe 10% e të gjitha insekteve.

Nga 29 Prilli deri më 4 Maj 2019, përfaqësuesit e 132 vendeve anëtare të IPBES(-1) u takuan në Paris, Francë, për tu njohur me raportin e plotë të IPBES dhe miratuan për politikë bërësit një përmbledhje të tij, e cila u publikua më 6 Maj 2019.

Raporti i Vlerësimit Global është një vlerësim i nivelit global të ndryshimeve në biodiversitetin e Tokës që kanë ndodhur gjatë pesëdhjetë viteve të fundit. Ai nxjerr një pasqyrë të gjerë të zhvillimit ekonomik dhe efektet e tij mbi natyrën në atë periudhë. Raporti është një përpjekje bashkëpunuese nga 145 autorë nga 50 vende, të prodhuara gjatë një periudhe trevjeçare dhe të mbështetur nga kontributet e 310 autorëve. Raporti i Vlerësimit Global përmban rreth 1,700 faqe duke vlerësuar mbi 15,000 botime shkencore dhe raporte nga popujt indigjenë. Autorët e raportit janë kryesisht studiues të shkencave natyrore, një e treta janë studiues të shkencave sociale dhe rreth 10% janë studiues ndërdisiplinorë.

Raporti i IPBES është një analog i raporteve nga Paneli Ndërqeveritar mbi Ndryshimet Klimatike (IPCC). Duke përfshirë Raportin e Pestë të Vlerësimit të IPCC-së, synon të formojë një bazë shkencore për vendimet e informuara politike dhe shoqërore mbi politikën e biodiversitetit. Është raporti i parë i Kombeve të Bashkuara mbi gjendjen globale të biodiversitetit që nga Vlerësimi i Ekosistemit të Mijëvjeçarit të botuar në 2005.

Raporti shqyrton shkallën e rënies së biodiversitetit dhe zbuloi se efektet negative të aktiviteteve

njerëzore në speciet e botë sjanë "të paprecedentë në historinë njerëzore": një milion specie, duke përfshirë 40% të amfibëve, pothuajse një e treta e koraleve shkëmb-ndërtuese, më shumë se një e treta e gjitarëve detarë dhe 10% e të gjitha insekteve, janë të kërcënuar me zhdukje.

Që nga shekulli 16^{-të}, të paktën 680 lloje të vertebrorëve janë zhdukur. Deri në vitin 2016, midis gjitarëve, më shumë se 9% e racave të bagëtive ishin zhdukur dhe 1000 raca të tjera kërcënoheshin me zhdukje. Autorët kanë shpikur shprehjen "speciet e vdekura që ecin" për më shumë se 500,000 specie që ende nuk janë zhdukur, por, për shkak të ndryshimeve ose reduktimit të habitateve të tyre, nuk kanë shanse për mbijetesë afat gjatë.

Sipas Raportit, kërcënimi mbi diversitetin e specieve është shkaktuar nga njeriu. Shkaku kryesor është kërkesa e njerëzimit për tokë, e cila privon lloje të tjera nga habitatet e tyre. Gjatë 50 viteve të fundit, popullsia njerëzore në botë është dyfishuar dhe biodiversiteti ka pësuar një rënie katastrofike. Më të rëndësishmet, pyjet tropikale janë prerë për ti lënë vendin kullotave e bagëtive në Amerikën e Jugut dhe për plantacione për vaj plame në Azinë Juglindore. Rreth 32 milion hektarë të pyjeve tropikale u shkatërruan në mes të viteve 2010 dhe 2015, në krahasim me 100 milion hektarë të humbur në dy dekadat e fundit të shekullit të 20^{-të}. Tashmë 85% e ligatinave të botës kanë humbur.

Biomasa totale e gjitarëve të egër është ulur me 82%, ndërsa njerëzit dhe kafshët e tyre të fermave tani përbëjnë 96% të të gjithë biomasës së gjitarëve në Tokë. Përveç kësaj, që nga viti 1992 kërkesa e tokës për vendbanimet njerëzore është më shumë se dyfishuar në mbarë botën; dhe njerëzimi ka bërë që 23% e tokës së Planetit, të degradohet ekologjikisht dhe të mos përdoret më. Bujqësia industriale konsiderohet të jetë një nga kontribuesit kryesorë në këtë rënie.

Mbi peshkimi është një nga shkaqet kryesore të humbjes së specieve në oqeanë. Rreth 300-400 milion ton metalesh të rënda, tretës, llum toksik dhe mbetje të tjera, hyjnë çdo vit në ciklin e ujit nga objektet

Vijon nga faqe 8 industriale. Që nga shekulli 19^{-të}, shkëmbinjtë nënujorë të koraleve në botë janë përgjysmuar.

Pasojat socio-ekonomike përfshijnë humbjen e kërcënuar të prodhimit të ushqimit, për shkak të humbjes së insekteve polinatorë, në vlerë prej 235\$ dhe 577 miliardë dollarë në vit; dhe humbjen e parashikuar të mjeteve të jetesës deri në 300 milionë njerëz, për shkak të humbjes së zonave bregdetare si pyjet e mangrovës (lloj bimesie që rritet në bregdet). Raporti arriti në përfundimin se "shoqëria duhet të zhvendoset nga një fokus i vetëm i orientuar drejt rritjes ekonomike". Raporti u bën thirrje vendeve të fillojnë të përqëndrohen në "rivendosjen e habitateve,

rritjen e ushqimit në më pak tokë, ndalimin e prerjeve ilegale dhe peshkimit, mbrojtjen e zonave detare dhe ndalimin e rrjedhjes së metaleve të rënda dhe ujërave të zeza në mjedis". Ai gjithashtu sugjeron që vendet të zvogëlojnë subvencionet e tyre ndaj industrive që janë të dëmshme për natyrën dhe të rrisin subvencionet dhe fondet për programet e dobishme për mjedisin.

(-1) Mbledhja e sesionit të 65-të të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara në vitin 2010, nëpërmjet një rezolute, kërkoi që Programi i Kombeve të Bashkuara për Mjedisin të thërriste një takim plenar për të krijuar një Platformë Ndërqeveritare për Biodiversitetin dhe Shërbimet e Ekosistemit (IPBES). Në vitin 2013 u miratua një kornizë fillestare konceptuale për plenarin e ardhshëm IPBES.

A është ruajtja e biodiversitetit çështje politike?

A është ruajtja e biodiversitetit çështje politike?

Në Ditën Ndërkombëtare të Biodiversitetit tërheqim vëmendjen mbi këtë debat të rëndësishëm.

Politikanët, si të majtë e të djathtë, e trajtojnë biodiversitetin si çështje etike apo shkencore, e cila i intereson një pakicë njerëzish të dashuruar me natyrën. Faktet shqetësuese të zbuluara së fundi nga Raporti i Vlerësimit Global për biodiversitetin (<https://www.facebook.com/inca.albania/posts/2272727956125885>), tregojnë se ruajtja e biodiversitetit nuk është vetëm çështje e shkencëtarëve apo dashamirësve të natyrës, por një problem global i cili duhet trajtuar drejt në nivelet më të larta të vendim-marrjes.

Artikulli bashkangjitur ofron disa fakte dhe këndvështrime interesante mbi këtë temë.

Biodiversity loss has finally got political - and this means new thinking on the left and the right

https://theconversation.com/biodiversity-loss-has-finally-got-political-and-this-means-new-thinking-on-the-left-and-the-right-116910?fbclid=IwAR2ncwbUHRo2oQ4dFA6qnnYA5oNfph_4aFyKWtjutANIQKvpwqRXQ4NBou

Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?

Fragmente nga manuali i praktikave më të mira botërore

Shteti: Serbi

Rasti: Komuniteti vendas dhe OJQ-të mjedisore kundër zbatimit të papërshtatshëm të procesit të pjesëmarrjes publike në vendimmarrjen lidhur me mjedisin.

Theksi: Ligji duhet zbatuar me përpikmëri në çfarëdolloj rasti, duke përfshirë sigurimin e aksesit në informacion dhe të drejtën për pjesëmarrje publike të plotë dhe transparente.

Ministria e Energjisë, Zhvillimit, dhe Mjedisit nxori, dhe më pas rinovoi disa herë, një licencë energjie për të zhvilluar dhe përdorur hidrocentralet Brodarevo I dhe II 48 MW në lumin Lim, në afërsi të qytetit të Prijepolje-s. Kur u miratua studimi i realizueshmërisë, kapaciteti i projektit u rrit fillimisht në 58.4 MW dhe më pas në 59.1 MW. U organizuan dy dëgjesa publike, dhe te të dyja mungonte aksesit në informacion dhe mundësitë për pjesëmarrje publike. VNM-ja e projektit u miratua pas këtyre dëgjesave.

Që në fillimet e tij, projekti nxiti rezistencë të fortë nga ana e komunitetit vendas. Kjo ndodhi kryesisht për faktin se realizimi i tij do të kishte ndikime negative në mjedisin e zonave të afërta, të cilat ishin nën procesin e fitimit të mbrojtjes ligjore. Shumë shpejt komuniteti vendas përfitoi mbështetje nga organizata mjedisore nga Prijepolje dhe Serbia jugperëndimore. Veç kësaj, përpjekja e këtij komuniteti u mbështet

edhe nga organizata kombëtare dhe ndërkombëtare. Organizatat malazeze të shoqërisë civile (OSHC) ia parashtruan këtë çështje autoriteteve të tyre për shkak të ndikimit ndërkufitar të projektit. Si rrjedhojë, qeveria malazeze krijoi një mendim negativ për VNM-në (nëpërmjet komisionit të formuar në mënyrë të veçantë nën Konventën Espoo).

Komunitetet vendase dhe OSHC-të nisën një ankimim procedural në Gjykatën Administrative të Republikës së Serbisë, në lidhje me miratimin e VNM-së dhe licencën e energjisë për ndërtimin e hidrocentraleve.

Gjykata i pranoi këto ankime, dhe nxori vendimin e formës së prerë dhe të pakthyesëm, i cili anulonte vendimin për autorizimin e ndërtimit të hidrocentraleve Brodarevo I dhe II. Gjykata anuloi gjithashtu miratimin e VNM-së dhe urdhëroi Ministrinë kompetente ta niste procesin nga fillimi.

Në shpjegimin e saj, Gjykata iu referua Ligjit për Procedurën e Përgjithshme Administrative; Ligjit për Ratifikimin e Konventës për Akses në Informacion, Pjesëmarrje Publike në Vendimmarrje, dhe Akses në Drejtësi për Çështje Mjedisore (aksesi në dokumente nuk u mundësua plotësisht); Ligjit për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (shkelja e të drejtave materiale lidhur me organizimin e jashtëligjshëm të prezantimit dhe debatit publik); dhe Ligjit për Ratifikimin e Konventës për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis në Kontekst Ndërkufitar (meqenëse VNM-ja nuk i trajtonte ndikimet në mjedisin e Malit të Zi).

...me këtë rast Ju kujtojmë se

...3 vjet më parë ...

Ligji nr.16, datë 02.06.2016 "Për shpalljen e moratoriumit të gjuetisë në Republikën e Shqipërisë"

Moratoriumi 5 vjeçar i gjuetisë, përfshirë mjediset tokësore dhe ujore, në rang vendi synon të sjellë:

1 - Rimëkëmbjen e popullatës si dhe do jepte mundësinë për një pasurim të ndjeshëm sasior dhe cilësor të biodiversitetit në Shqipëri, duke kontribuar drejtpërdrejtë në turizëm dhe ekonominë lokale të komuniteteve, çka i ka dhënë rezultatet e para qysh në

vitin 2015-të sidomos me fluksin e vizitorëve të huaj në zonat ligatinore.

2 - Përbushjen e detyrimeve që ka Shqipëria në kuadër të Konventave të fushës së mbrojtjes së natyrës, në të cilat Shqipëria është Palë.

Ky moratorium, ndryshe nga ai 2 vjeçar, ka parashikuar dhe rastet e përjashtimeve për arsye të një afati kohor më të gjatë. Përjashtimet në fushat e veprimit janë a) gjuetia në rastet e konstatimit të mbipopullimit të një lloji të faunës së egër, në zonat e lejuara për gjueti dhe në rezervatet e mbarështimit sipas

legjislacionit në fuqi për gjuetinë; b) gjuetia për qëllime kërkimore-shkencore.

...5 vjet më parë ...

Me VKM nr. 435, dt. 08.06.2016, Këshilli Koordinativ Ndërkombëtar (ICC) i Programit "Njeriu dhe Biosfera" të UNESCO ka miratuar nominimin e Rezervës Ndërkufitare të Biosferës Ohër-Prespë (RNBOP) në sesionin e 26^{-të}, të mbajtur në Joenköping, Suedi. Rezerva e re Ndërkufitare e Biosferës Ohër-Prespë përfshin

VKM nr. 435, dt. 08.06.2016 "Rregullat dhe procedurat, që ndiqen për heqjen, shtimin dhe ndryshimin e destinacionit për kullotat e livadhet".

basenin e liqenit të Ohrit dhe basenin e të dyliqeneve të Prespës, që lidhen me të. Sipërfaqja e rezervës në pjesën shqiptare e maqedonase të basenit të Ohrit dhe nën-baseneve të liqeneve të Prespës është 446,244.52ha. Kjo rezervë biosfere mbështetet mbi tre shtylla si: Konservimi; Zhvillimi i qëndrueshëm; Shkenca, edukimi dhe ndërgjegjësimi (logjistika).

...6 vjet më parë ...

Me VKM nr. 489, datë 13.06.2013, në zbatim detyrimeve të konventës Ramsar "Konventa e ligatinave të rëndësishme ndërkombëtare veçanërisht si habitat i shpendëve të ujit", territori prej 15,118.6ha, i

Prespës së Madhe dhe të Vogël, u shpallë dhe u përfshi në listën e ligatinave ndërkombëtare veçanërisht si habitat i shpendëve ujorë, i rregjistruar me nr.site 2151, datë 03.07.2013.

...8 vjet më parë ...

Me urdhrin nr. 404, datë 09.06.2011, u miratua Plani i Menaxhimit për Parkun Kombëtar "Butrint", me sipërfaqe prej 9,424.4ha.

Me urdhrin nr. 405, datë 09.06.2011, u miratua Plani i Menaxhimit për Rezervatin Natyror të Menaxhuar "Kune-Vain-Tale", me sipërfaqe 4,393.2ha.

...9 vjet më parë ...

Me VKM nr. 44, datë 09.06.2010, sipërfaqja prej 12,570.82ha e Parkut Kombëtar Detar "Karaburun-Sazan" zvogëlohet në 12,427.95ha.

Me VKM nr. 519, datë 30.06.2010 miratohen "Procedurat e propozimit e të miratimit dhe rregullat e administrimit të Parqeve Natyrore Rajonale".

...13 vjet më parë ...

Me VKM nr. 402, datë 21.06.2006, ekosistemi natyror i Malit të Dajtit, shpallet "Park Kombëtar" me sipërfaqe të zgjeruar prej 29,384.18ha.

VKM nr. 394, datë 21.06.2006 "Për kriteret dhe rregullat e shfrytëzimit të pyjeve dhe shitjes së materialit drusor e prodhimeve të tjera pyjore e jopyjore", të ndryshuar;" shfuqizohen me hyrjen në fuqi të *VKM nr. 438, datë 08.06.2016*.

...17 vjet më parë ...

Miratohet Ligji nr. 8906, datë 06.06.2002 "Për zonat e mbrojtura"

Ligji kishte për objekt shpalljen, ruajtjen, administrimin, menaxhimin dhe përdorimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura dhe të burimeve natyrore e biologjike të tyre; lehtësimin e kushteve për

zhvillimin e turizmit mjedisor; për informimin dhe edukimin e publikut dhe për përfitime ekonomike, të drejtpërdrejta dhe të tërthorta, nga popullsia vendore, nga sektori publik dhe privat.

Qëllimi i ligjit ishte të sigurojë mbrojtje të veçantë të përbërësve të rëndësishëm të rezervave natyrore, të biodiversitetit dhe të natyrës, në

Vijon nga faqe 11

tërësi, nëpërmjet krijimit të zonave të mbrojtura.

Zonat e mbrojtura krijohen për të siguruar ruajtjen dhe ripërtëritjen e habitateve natyrore, të llojeve, të rezervave dhe të peizazheve natyrore.

Njëherazi, ligji rregullon mbrojtjen të zonave të mbrojtura, nëpërmjet 6 kategorive, që zbatohen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Kategorizimi i zonave, statusi dhe niveli i mbrojtjes për secilën zonë mbështetet në kriteret e Qendrës Botërore të Ruajtjes së Natyrës (IUCN).

Me Ligjin nr.9868, datë 04.02.2008 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.8906, datë 06.06.2002 "Për zonat e mbrojtura", u përcaktuan qartasi kriteret për shpalljen e një territori zonë e mbrojtur; procesi i nënzhonimit sipas rëndësisë së habitateve dhe të ekosistemeve që bëjnë pjesë në to dhe shkalla e ruajtjes së tyre; përcaktimi i zonave ku strehohen tipat e habitateve natyrore, me interes për komunitetin europian dhe të habitateve të llojeve me

interes për këtë komunitet; shpallen zona të veçanta të ruajtjeje, duke theksuar që këto zona janë pjesë e rrjetit ekologjik kombëtar dhe mund të përfshijnë edhe zona të mbrojtura brenda rrjetit përfaqësues të zonave të mbrojtura, si dhe ekosisteme, habitate e peizazhe jashtë këtij rrjeti.

Janë caktuar kriteret e vlerësimit të zonës për një tip të caktuar habitati natyror, me interes për komunitetin europian si dhe kriteret e vlerësimit të zonës për një lloj, me interes për këtë komunitet.

Një risi në ndryshimet e ligjit bazë të zonave të mbrojtura është edhe shpallja e Parqeve Natyrore Rajonale. Përveç zonave të mbrojtura, me karakter kombëtar, që përfshihen në rrjetin përfaqësues të zonave të mbrojtura, këshillat e qarqeve, për nevoja të komunitetit, mund të shpallin Parqe Natyrore Rajonale mjedise, që janë pronë e tyre e që kanë vlera natyrore, të tilla si pyje, kullota, rezervuarë, ligatina etj.

Ky Ligj tashmë u zevëndësua me Ligjin nr.81, datë 04.05.2017 "Për zonat e mbrojtura".

Programi "Njeriu dhe Biosfera" (UNESCO-s)

I njeh zonat e mbrojtura si komponent kyç në caktimin dhe menaxhimin e rezervave të

biosferës dhe si mjete të rëndësishme për arritjen e objektivave të menaxhimit të qëndrueshëm. Nëpërmjet aplikimit të konceptit të rezervave të biosferës, programi siguron një kornizë ndërkombëtare për: i) ruajtjen e diversitetit natyror dhe kulturor; ii) nxitjen e modeleve të menaxhimit të tokës dhe metodave të zhvillimit të qëndrueshëm; dhe iii) përmirësimin e njohurive mbi ndërveprimin midis njerëzimit dhe natyrës nëpërmjet kërkimit, monitorimit, edukimit dhe trainimit.

Drejt kësaj iniciative synohet të shkohet nëpërmjet zbatimit të projektit ndërkufitar për Ohrin e Prespën. Me shpalljen e Prespës së Madhe dhe të Vogël "Park Kombëtar", dhe integrimin e tij me parqet e tjerë ndërkufitare, është hapur rruga për rritjen e bashkëpunimit dhe arritjen e synimit rajonal për krijimin e një "Rezerve të Biosferës së Ballkanit". Më

13.10.2014 inagurohet zyrtarisht, në Korçë (Prespë), "Rezerva Ndërkufitare e Biosferës Ohër-Prespë (RNBOP)", pas një procesi të gjatë me aktorët më të rëndësishëm në rajon.

Këshilli Koordinativ Ndërkombëtar (ICC) i Programit "Njeriu dhe Biosfera" të UNESCO-s ka miratuar nominimin e RNBOP në sesionin e 26 të mbajtur në Joenköping, Suedi, më **11.06.2014**. Rezerva e re Ndërkufitare e Biosferës Ohër-Prespë përfshin basenin e liqenit të Ohrit si dhe basenin e të dy liqeneve të Prespës, që lidhen me të. Sipërfaqja e rezervës në pjesën shqiptare e maqedonase të basenit të Ohrit dhe nënbaseneve të liqeneve të Prespës është 446,244.52ha. E gjithë zona karakterizohet nga një biodiversitet i pasur me specie të rralla e të rrezikuara në nivel global. Liqenet e Ohrit dhe Prespës, për shkak të gjenezës historike, kanë në gjirin e tyre specie të shumta endemike të cilat janë unike dhe gjenden vetëm në ekosistemin ujor dhe në ekosistemet tokësore për rreth liqeneve. Objektivi qendror në krejt Rezervën Ndërkufitare të Biosferës është zhvillimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore në dobi të banorëve lokalë.

11 Maji - Dita Botërore e shpendëve migratorë

Mbroni Zogjtë: Bëhu Zgjidhja ndaj Ndotjes së Plastikës!

Dita Botërore e Shpendëve Migratorë ka filluar të festohet nga viti 2006 dhe ka si qëllim që të sjellë në vëmendjen e popullatës dhe të shërbejë si një ditë ndërgjegjësimi për mbrojtjen e shpendëve migrator dhe habitatet e tyre. Kjo dite organizohet nga Sekretariati i Konventës për Ruajtjen e Specieve Migruese të Kafshëve të Egra (Konventa e Bonit) dhe Marrëveshja për Ruajtjen e Shpendëve Ujor Shtegtar Afrikano-Euroziatik, dy marreveshje ndërkombëtare për mbrojtjen e jetës së egër që administrohen nga Programi i Kombeve të Bashkuara për Mjedisin (UNEP). Më 26 tetor 2017, në kuadër të CMS COP12 në Manila, Mjedisi për Amerikat (EFTA), Konventës për Ruajtjen e Specieve Migruese të Kafshëve të Egra dhe Marrëveshja për Ruajtjen e Shpendëve Ujor Shtegtar Afrikano-Euroziatik, u proklamua një partneritet **i n o v a t i v p e r r r i t j e n e** ndërgjegjësimi të gjendjes së shpendëve migrues në mbarë botën. Partneriteti i ri zyrtar bashkon dy nga fushatat më të mëdha të edukimit të shpendëve në botë, Ditën Ndërkombëtare të Shpendëve Migratorë (IMBD) dhe Ditën Botërore të Shpendëve Migratorë (WMBD) në një përpjekje për të përforcuar njohjen dhe vlerësimin global të zogjve migrues, si dhe thekson nevojën urgjente për ruajtjen e tyre.

Konventa për llojet migratore (CMS), Marrëveshja afrikano-eurasiatike e Ujit (AEWA) dhe Mjedisi për Amerikat (EFTA) kanë bashkuar forcat për të forcuar njohjen globale dhe vlerësimin ndaj shpendëve migrues. Këtë vit tema e Ditës Botërore të Zogjve Migratorë është "Mbroni Zogjtë: Bëhu Zgjidhja ndaj Ndotjes së Plastikës" dhe vë në qendër të vëmendjes ndikimin e ndotjes plastike në zogjtë migrues dhe habitatet e tyre.

Nga viti 2018 e tutje, fushata e re e përbashkët miratoi emrin e vetëm të "Dita Botërore e Zogjve Migratorë", dhe ngjarjet kryesore për të përkujtuar këtë ditë do të organizohen dy herë në vit, të shtunën e dytë të majit dhe tetorit. Viti 2018 shënoi një fillim të ri për Ditën Botërore të Zogjve Migratorë, pasi ai tani bashkon korridoret kryesore të fluturimit të zogjve të planetit, ose fluturimet, përkatësisht fluturimet afrikano-eurasiatike, aziatikoaustraliane dhe amerikane. Përveç kësaj, për të bërë festimet edhe më të suksesshme dhe më të rëndësishme për përkrahësit e zogjve anembanë botës, WMBD tani do të ketë dy ditë përkujtimi gjatë vitit - të shtunën e dytë të majit dhe tetorit - dhe mund të vazhdohet të përkujtohet apo festohet gjatë gjithë vitit, sa herë që zogjtë migrues janë të pranishëm në një lokalitet të caktuar.

17 Maji - Dita e Specie të Rrezikuara (e premtia e 3-të e Majit)

Dita e Specie të Rrezikuara është një mundësi për njerëzit e të gjitha moshave të mësojnë për rëndësinë e mbrojtjes së specieve të rrezikuara si dhe të ndërmarrin veprime të përbashkëta apo individuale për të ndihmuar në mbrojtjen e tyre.

21 Maji - Dita Evropiane e Rrjetit Natura2000

Dita Evropiane e Natura 2000 lidhet me 21 Majin e vitit 1992, kur u aprovuan së bashku Direktiva e Habitave të BE dhe Programi LIFE. Kjo Direktivë së bashku me atë të

Natura 2000 DAY

Zogjve (e aprovuar më herët në 1997), krijuan bazën për Rrjetin e zonave të mbrojtura Natura 2000. Sot, Natura 2000 përmban rreth 27 000 site në zonat tokësore dhe

detare të BE, të cilat kontribuojnë me mjaft sukses në ruajtjen e trashëgimisë sonë unike natyrore evropiane. Në përkujtim të Rrjetit Natura 2000, një prej

arritjeve më të jashtëzakonshme të BE, dhe në nderim të përpjekjeve të të gjithë atyre që e kthyen atë në sukses, Komisioni Evropian së bashku me Parlamentin Evropian, Presidencën e Këshillit dhe Komitetit të Rajoneve deklaruan 21 Majin si Ditën Evropiane të Natura 2000.

Nën këtë premisë, qëllimi është që çdo person, organizatë ose institucion të bëjë një gjest të vetëdijes shoqërore në favor të ruajtjes së ekosistemit natyror dhe zogjve që banojnë në të.

Që në vitin 2010 INCA në bashkëpunim të ngushtë me WWF për Mesdheun (WWF MedPO) ka mbështetur zhvillimin e Rrjetit Natura2000 në Shqipëri nëpërmjet projektit "Mbrojtja e biodiversitetit - fuqizimi i rolit të OJF-ve për promovimin e Rrjetit Natura2000".

21 Maji - Dita Botërore e Peshqve Migratorë

Dita Botërore e Peshqve Migratorë është një festë globale njëditore për të rritur ndërgjegjësimin për lumenjtë e hapur dhe peshqit migratorë. Ngjarjet e kësaj dite ndërkombëtare koordinohen nga Fondacioni Botëror për Peshqit Migratorë. Në Ditën Botërore të Peshqve Migratorë, organizatat nga e gjithë bota bashkërendojnë aktivitetet e tyre rreth temës së përbashkët mbi lidhjen ndërmjet Peshqve, Lumenjve dhe Njerezve..

Shumë specie migratore rrezikohen ose kërcënohen në mënyrë kritike. Shkaqet kryesore janë barrierat e krijuara nga njeriu, gërmadhat dhe zhurmat, të cilat pengojnë rrjedhën natyrore të lumenjve dhe parandalojnë rrugëtimet migratore të zakonshme për peshkun. Shumë peshq kanë nevojë të emigrojnë për tu riprodhuar, ushqyer dhe plotësuar ciklet e tyre të

jetës. Peshqit migrues janë një lidhje thelbësore në zinxhirin ushqimor dhe luajnë një rol të rëndësishëm në krijimin e sistemeve të lumenjve të shëndetshëm dhe produktivë. Për më tepër, ato ofrojnë një furnizim të rëndësishëm ushqimi dhe mjete jetese për miliona njerëz në mbarë botën. Ata janë të rëndësishëm në aspektin ekologjik, kulturor, ekonomik dhe rekreativ!

Për këtë shkak, ne duhet të sigurojmë mbijetesën e këtyre specieve për gjeneratat që do të vijnë. Por shpesh, peshqit nuk marrin vëmendjen që meritojnë. Për këtë arsye, është e rëndësishme të rritet ndërgjegjësimi për gjendjen e peshqve migratorë.

22 Maji - Dita Ndërkombëtare e Diversitetit Biologjik

"Biodiversiteti ynë, ushqimi ynë, shëndeti ynë".

Kombet e Bashkuar shpallën 22 Majin si Ditën Ndërkombëtare të Biodiversitetit për të rritur ndërgjegjësimin dhe përmirësuar vlerësimin e çështjeve të biodiversitetit. Fillimisht, në fund të vitit 1993, Komiteti i Dytë i Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara shpalli si Ditë Ndërkombëtare të Biodiversitetit 29 Dhjetorin, ditën e hyrjes në fuqi të Konventës së Biodiversitetit. Por në Dhjetor 2000, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara shpalli 22 Majin si Dita Ndërkombëtare e Biodiversitetit, për të kujtuar miratimin e tekstit të konventës në 22 Maj 1992 nga Akti Final i Konferencës së Nairobit për Miratimin e tekstit të Konventës së Biodiversitetit.

Sekretariati i Konventës për Diversitetin Biologjik ka shpallur se tema e Ditës Ndërkombëtare e Diversitetit Biologjik për vitin 2019, të jetë: "Biodiversiteti ynë, ushqimi ynë, shëndeti ynë". Kjo temë synon të nxisë njohuritë dhe të përhapë vetëdijen për varësinë e sistemeve ushqimore, ushqimin dhe shëndetin e tyre në biodiversitetin dhe ekosistemet e shëndetshme.

Festimet e sivjetme të Ditës Ndërkombëtare për

Diversitetin Biologjik, do të përqëndrohen në trajtimin e biodiversitetit si bazë për ushqimin dhe shëndetin tonë si një katalizator kyç për transformimin e sistemeve ushqimore dhe përmirësimin e shëndetit të njeriut. Tema gjithashtu thekson diversitetin e ofruar nga sistemet tona natyrore për ekzistencën njerëzore dhe mirëqenien në Tokë, ndërkohë që kontribuon në Objektivat e tjera të Zhvillimit të Qëndrueshëm, duke përfshirë zbutjen dhe adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike, restaurimin e ekosistemeve, ujë më të pastër dhe zero uri, ndër të tjera.

Sistemet e prodhimit të ushqimit në nivel lokal janë nën kërcënim, duke përfshirë njohuritë indigjene, tradicionale dhe lokale. Me këtë mbishfrytëzim dhe rënie, agro-biodiversiteti po zhduket, dhe gjithashtu njohuritë thelbësore të mjekësisë tradicionale dhe të ushqimeve lokale po varfërohen. Humbja e dietave të ndryshme është e lidhur drejtpërdrejt me

sëmundjet ose faktorët e rrezikut të shëndetit, të tilla si diabeti, obeziteti dhe kequshqyerja, dhe ka një ndikim të drejtpërdrejtë në disponueshmërinë e mjekimeve tradicionale.

**INTERNATIONAL DAY
for
BIOLOGICAL
DIVERSITY**

*Our Biodiversity,
Our Food, Our Health*

22 MAY 2019

23 Maj - Dita Botërore e Breshkave

Dita Botërore e Breshkave është një ngjarje vjetore që zhvillohet që nga viti 2000. Ajo u themelua nga American Tortoise Rescue.

Qëllimi i Ditës Botërore të Breshkave është të edukojë njerëzit për gjërat që mund të bëjnë për të mbrojtur breshkat e tokës dhe të ujit si dhe habitatet e tyre në mbarë

botën. Ajo është gjithashtu një festë gëzimi që këta zvarranikë sjellin në shumë njerëz.

Dita festohet në shumë mënyra në mbarë botën. Ka shumë njerëz që vishen si breshka ndërsa të tjerët mund të vendosin të veshin diçka të gjelbër. Njerëzit gjithashtu marrin pjesë aktivisht në projekte që ndihmojnë shpëtimin e breshkave që mund të jetojnë në zonën e tyre.

24 Maji - Dita Evropiane e Parqeve

Dita Evropiane e Parqeve u promovua për herë të parë në vitin 1999, me nismën e EUROPARC Federation, me qëllim rritjen e profilit të zonave të mbrojtura evropiane dhe gjenerimin e mbështetjes publike për qëllimet dhe punët e tyre.

24 Maji përkujton krijimin e nëntë parqeve të para kombëtare evropiane në Suedi në vitin 1909. Kjo ditë festohet në një sërë qytetesh të mëdha të Europës, ku parqet shërbejnë si "mushkëritë e qytetit" si pasojë e përqendrimit të lartë të trafikut, të industrisë dhe zhurmës.

31 Maji Dita Botërore Kundër Duhanit

Njoftime

- 5 Qershori - Dita Botërore e Mjedisit
- 8 Qershori - Dita Botërore e Oqeanëve
- 15 Qershori - Dita Botërore e Erërave
- 17 Qershori - Dita Botërore e Luftës Kundër Shkretëtirimit dhe Thatësisë
- 21 Qershori - Dita e Liqenit të Shkodrës / Dita e Liqenit të Ohrit
- 1 - Për të lexuar "Ditari i Natyrës" në vite...

<http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

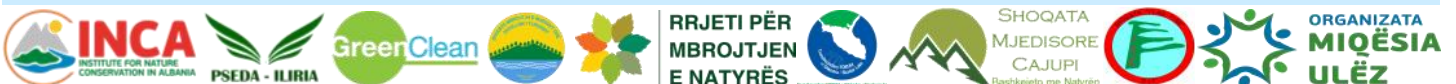
Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojme Arinjtë Shqiptarë"

Organizatat Partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro